

STYRESAK 05/17

ÅRSMELDING 2016 MED REGNSKAP

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

28. februar 2017

Saksbehandlere

Gro Eikeland, Janne Baugerød, Gunhild Aaby, Kathrin Pabst, John Olsen m. fl.

Saksfremlegg

Vedlagt saksframlegget følger:

1. Årsmelding 2016 inkl. styrets årsberetning og regnskap (vedlegg i 2 deler)
2. Fullstendighetserklæring

Årsmelding 2016

Administrasjonen, fagseksjonen og avdelingene har utarbeidet årsmelding for 2016. Styrets årsberetning med regnskap (som etter krav i Forskrift om årsregnskap og årsberetning) utgjør en del av museets årsmelding. Årsmeldingen legges fram for styret i foreløpig oppsett og format – uten bilder/illustrasjoner - og fremdeles med muligheten for korrigeringer og tilføyelser før meldingen presenteres for representantskapet i endelig oppsett i møte 16. mars og deretter mangfoldiggjøres for distribusjon.

Regnskap 2016

I det følgende gis en oppsummering av regnskapet for 2016. Det vises til regnskapsoppsett i styrets årsberetning i årsmeldingen med hovedoversikt regnskap/budsjett og balanseregnskap med noter, og til regnskapsoversiktene per avdeling for detaljer.

REGNSKAP VEST-AGDER-MUSEET IKS 2016 – SAMLET OVERSIKT:

<i>Alle beløp i kroner</i>	Netto drifts- resultat 2016	"Reelt" resultat 2016	Disp.- fond pr. 31.12.2016	Bundne driftsfond pr. 31.12.16
Avd. 1 – Odderøya museumshavn	0	0	- 524 707	
Avd. 2 – Sjølingstad Uldvarefabrik	- 1 942 589	- 1 691 210	- 515 578	
Avd. 3 – Kristiansand museum	79 920	175 521	748 711	126 000
Avd. 4 – Setesdalsbanen	1 253 715	343 499	1 310 073	3 337 557
Avd. 5 + 11 – Adm. og fagseksjon	340 277	89 343	2 646 352	3 064 776
Avd. 6 – Lista museum	253 014	253 014	- 25 285	
Avd. 7 – Mandal museum	176 314	176 314	52 409	
Avd. 8 – Flekkefjord museum	- 95 623	- 95 623	- 141 377	
Avd. 9 – Gimle gård	12 005	12 005	210 589	
Avd. 10 – Kanonmuseet	406 164	406 164	311 652	
Avd. 12 – D/S Hestmanden	19 697 042	626 216	626 216	19 070 826
Totalt Vest-Agder-museet IKS	20 180 239	295 243	4 699 055	25 599 160

1. Vest-Agder-museet IKS totalt

Netto driftsresultat for 2016 for hele museet er kr. 20 180 239. Etter bruk av og avsetning i bundne fond, er det totale reelle resultatet kr. 295 243 (overskudd). Driftsresultatet for 2016 er styrket med 1 052 938 kroner på grunn av premieavvik på pensjonsinnbetalinger til KLP for 2015, inntektsført i 2016, og aktuarberegning av premieavviket for 2016, hvorav sistnevnte, 301 214 kroner, kostnadsføres i 2017. Pensjonspremie og pensjonskostnader har de siste årene vært sterkt økende i museumssektoren, og fremtidige pensjonsforpliktelser dekkes ikke av avsatte pensjonsmidler. Dette medfører en fremtidig forpliktelse som potensielt kan resultere i et kapitalunderskudd.

Regulert budsjett for 2016 ble lagt fram for styret i sak 35/16 og representantskapet i sak 13/16 hvor blant annet økning i tilskudd i forhold til opprinnelig budsjett fremgår. Det vises til sakene for detaljer.

Avvik mellom årsregnskap og regulert budsjett

2016 har vært et år med svært høy aktivitet i Vest-Agder-museet. Mange prosjekter på ulike avdelinger og ikke minst konsolideringen med D/S Hestmanden har bidratt til en betydelig økning i omsetningen dette året. Spesielt ifm. prosjekter og arbeider knyttet til istandsettingen av D/S Hestmanden har det vært utfordrende å fordele utgifter på rett kontogruppe i regulert budsjett. Økt omsetning medfører generelt økte utgifter, inkludert betalt og refundert merverdiavgift. I tabellen under redegjøres det for de mest betydelige avvikene (avvik over 10 % av en viss størrelsesorden) mellom årsregnskap og regulert budsjett 2016, for museet samlet (alle beløp i kroner). Det vises til hovedoversikten regnskap/budsjett for 2016 der tallene framkommer. Tabellen angir hovedtrekkene, og videre forklaringer på mer-/mindreforbruk ift. budsjett vil bli gitt under den enkelte avdeling.

Kontogruppe	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Avvik	Kommentar
Salgsinntekter	7 720 617	5 506 000	2 214 617	Det er først og fremst billettsalg på Setesdalsbanen og Kanonmuseet som gir avviket, men også godt salg av garn på Sjølingstad og tjenestesalgsavtalen med Tingparken IKS er verdt å nevne.
Driftsutgifter	15 208 672	44 176 386	28 967 714	Ved budsjettering ble prosjekttilskuddene til Hestmanden plassert i denne kontogruppen. De reelle utgiftene påløp i all hovedsak i kontogruppen <i>Vedlikehold og utvikling driftsmidler</i> , i tillegg til at ikke benyttede 19 millioner kroner ble satt i bundne fond ved årsskiftet.
Varekjøp	1 482 026	1 083 000	399 026	Spesielt Sjølingstad og Setesdalsbanen har hatt overforbruk ifm. varekjøp, noe som henger sammen med økt varesalg.
Forbruksvarer og tjenester	1 499 193	1 235 500	263 693	Utgifter til utstillingsprosjekter i fagseksjonen, overforbruk innkjøp av arbeidstøy og verneutstyr i flere avdelinger og kjøp av tjenester på Setesdalsbanen forklarer avviket.
Vedlikehold og utvikling driftsmidler	17 741 079	7 064 567	10 676 512	9,3 millioner kroner som var budsjettert under <i>Driftsutgifter</i> ifm. Hestmanden, er utgiftsført her. Øvrig avvik kan knyttes til overforbruk på fasadeprosjektet, samt reparasjon av kardeverk og kjøp av ny matevannstank på Sjølingstad, div.

				prosjekter på Setesdalsbanen, vedlikehold på Gimle Gård, ferdigstilling av grua i Krambua på Flekkefjord museum og utgifter knyttet til administrasjonens flytting til Vestre Lasarett.
Inventar og utstyr	1 055 393	459 000	596 393	Sjølingstad har hatt overforbruk ift. kjøp av nye stoler i kafeen og varmepumper i Disponenten, Setesdalsbanen har rustet opp Storebu med varmepumper og heisanordning som forberedelser til arbeidene med vogn Co. 333 + utstillingsutstyr i fagseksjonen og innkjøp av nytt datautstyr til bruk i hele museet.
Aktiviteter/prosjekter	1 234 933	611 000	623 933	Overføring av prosjektmidler til samarbeidsmuseer i prosjektet <i>Samfunnsrolle</i> utgjør hoveddelen av avviket.
Merverdiavg. ref. og betalt	4 906 327	1 500 000	3 406 327	Økt omsetning, spesielt knyttet til prosjekter på Hestmanden, fører til avviket.

Også i kapitalregnskapet forekommer det avvik mellom regnskap 2016 og regulert budsjett. Skinnegangen (innkjøp av sviller og skinner) på den reetablerte ammunisjonsjernbanen på Kanonmuseet var budsjettert som driftsutgift, men ble i årsregnskapet klassifisert som investering. Avviket på til sammen nærmere 1,2 millioner kroner i kapitalregnskapet gjenspeiles også i omklassifisering av tilskudd.

Vest-Agder-museets egenkapital var ved utgangen av 2016 drøye 47 millioner, hvorav fri egenkapital avsatt i disposisjonsfond utgjorde nesten 4,7 millioner kroner og nesten 25,6 millioner kroner var avsatt i bundne driftsfond (hvorav 19 millioner gjelder prosjektmidler øremerket Hestmanden). De enkelte avdelingens bundne fond vil bli omtalt videre i saken.

2. Avdeling 1 – Odderøya museumshavn

2016 har vært det første hele driftsåret i Odderøya museumshavn, og parallelt med driften har nye attraksjoner i form av utstillinger og installasjoner, både i aktivitetshuset og utendørs i havna, blitt utviklet. Vi kan gledelig konstatere at publikumstallet doblet seg fra 2015 til 2016.

Avdelingen er under utvikling/oppbygging, og selv om anslåtte inntekter knyttet til salg av billetter, kiosk- og butikkvarer var nedregulert fra året før, oppnådde ikke avdelingen sitt budsjett salgsmessig. Videre er det lønn inkludert sosiale utgifter som utgjør merforbruket, hvorav museumsvert/ansvarlig for avdelingen var ansatt (på deltid) gjennom hele året og for en stor del deltok i planleggingen av og gjennomføring av div. utviklingstiltak. Avdelingen hadde ved årsslutt et underskudd på 712 544, som i regnskapet har blitt lignet ut ved overføring av et internt tilskudd fra avd. 5 Administrasjonen. Denne overføringen er hjemlet i styresak 04/16 der styret gir anledning til å benytte gaveforsterkningsmidler knyttet til aktivitetsbygget, kr. 1 125 000 mottatt i 2015 (og satt i administrasjonens disposisjonsfond) til videre utvikling av museumshavna. I tillegg til ovenfor nevnte underskudd, har det blitt brukt kr. 615 457 til konkrete utviklingstiltak i museumshavna/aktivitetsbygget i 2016, herunder nye installasjoner utvendig og utstillinger inne. Drøye 100 000 kroner som stod i bundet fond fra 2015, gitt av Vest-Agder fylkeskommune til tiltak tilknyttet Odderøya museumshavn, er benyttet til formålet. Avdelingens underskudd fra første driftsår på kr. 524 707 blir stående i et "negativt disposisjonsfond".

3. Avdeling 2 – Sjølingstad Uldvarefabrik

Grunnet kuttet i driftstilskudd fra Riksantikvaren for 2016, var det kalkulert med et underskudd for Sjølingstad på nærmere 800 000 kroner (kr. 443 000 i omdisponerte prosjektilskudd og kr. 350 000 i kutt ift. opprinnelig budsjett). Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat på kr. - 1 942 589. Det er ila. året benyttet kr. 251 379 som stod i bundet fond til restaurering av fasaden, slik at årets reelle resultat kr. - 1 691 210. Etter dette blir avdelingens disposisjonsfond ved årets utgang negativt og utgjør kr. - 515 578.

På tross av en vakant 0,6 % stilling og sykemeldinger i produksjonen har Sjølingstad også i 2016 hatt et godt år med salgsinntekter godt over budsjett. Imidlertid har avdelingen hatt et overforbruk på rundt kr. 200 000 til varekjøp. Merforbruk på drifts- og vedlikeholdsutgifter er relatert til et større overforbruk på fasadeprosjektet, til reparasjon av kardeverket, ny matevannstank og innkjøp/installering av varmepumper i Disponenten. Videre har det blitt kjøpt inn nye stoler til publikumsmottaket, noe som det var åpnet opp for i styrevedtak i sak 37/15.

Totale overskridelser på omtrent 800 000 kroner i tillegg til de kalkulerte, er svært alvorlig for Sjølingstad og for Vest-Agder-museet og vitner om manglende økonomistyring og -oppfølging, både ved avdelingen og sentralt i museet. Tiltak for å korrigere dette er nødvendige og foreslås som følger:

1. Andel ressurs fra administrasjonen til økonomistyring/økonomioppfølging og støtte til rapportering på avdelingen økes, kfr. vedtak i styresak 30/16 om styrking av museets fellesadministrasjon.
2. Det innføres terskelverdier for anskaffelser i museet, der avdelingene må innhente sentral godkjenning for enkeltinnkjøp over kr. 50 000 eks. mva. Ledergruppa i museet har gått inn for en slik ordning i møte 14. februar i år og det legges i styresak 07/17 fram forslag til revidert økonomireglement der slik terskelverdi angis.

4. Avdeling 3 – Kristiansand museum

Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat på kr. 79 920. Kr. 222 601 i gjenstående midler fra Gjensidigestiftelsen til prosjektet "Over heia" er brukt og øremerkede midler fra Kulturrådet til sikringstiltak, kr. 126 000 mottatt i 2016, er satt i bundet fond. Avdelingens reelle resultat utgjør dermed kr. 175 521. Antallet cruiseankomster har tatt seg noe opp igjen i 2016 og dette sammen med godt besøkt familiedag og julemarked ved avdelingen fører til svært gode salgsinntekter. For øvrig har aktiviteten ved avdelingen vært jevn og god, med fokus på større og mindre vedlikeholds-prosjekter på bygg og anlegg. Prosjektet med drenering av Setesdalstunet medførte overforbruk på driftsutgifter. Det har også vært et stort overforbruk på variabel lønn ved avdelingen i 2016, noe som bør sees på før neste års sesong.

Bundet driftsfond pr. 31.12.2016: Kr. 126 000 i tilskudd fra Kulturrådet til sikringstiltak.

5. Avdeling 4 – Setesdalsbanen

2016 ble nok et godt år for Setesdalsbanen, noe som gjenspeiler seg i et netto driftsresultat på kr. 1 253 715. Salgsinntektene ligger drøye kr. 700 000 over budsjett, noe som har gjort det mulig å gjennomføre et stort utvendig istandsettingsprosjekt på vognhallen uten å benytte disposisjonsfond!

Det har også på Setesdalsbanen vært utfordrende å fordele prosjektutgifter riktig i regulert budsjett. Dette har medført et underforbruk på driftsutgifter og et overforbruk på vedlikehold/utvikling driftsmidler som omtrent går mot hverandre.

Midler mottatt fra Jernbaneverket eller andre tilskuddsytere, i form av øremerkede prosjektmidler (mottatt tidligere eller i 2016), er i den grad de ved årsslutt stod ubenyttet satt i bundne fond. Reelt resultat utgjør etter avsetning i bundne fond et overskudd på kr. 343 499. Midlene er avsatt i disposisjonsfond, som ved årets slutt utgjør kr. 1 310 073.

Bundne driftsfond pr. 31.12.2016:

Det står avsatt totalt kr. 3 337 557 i bundne fond fordelt på en rekke forskjellige prosjekter.

6. Avdelingene 5 og 11 – Administrasjon inkl. Tingvatn og fagseksjon

Administrasjonen og fagseksjonen i museet forholder seg gjennom året til hvert sitt budsjett. I regnskapssammendraget for 2016 slås tallene sammen, i og med begge utgjør "fellestjenesten" for hele Vest-Agder-museet. Nytt av året er at Tingvatn fornminnepark og besøkssenter ble "assosiert medlem" i VAM, dog ikke som egen avdeling. Budsjettet for Tingvatn inngår i 2016 i administrasjonen, skilt ut som eget prosjekt. Avtalen om tjenest salg mellom VAM og Tingparken utgjør kr. 850 000, og utgifter/inntekter har dette driftsåret omtrent gått i balanse.

Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat på kr. 340 277. Reelt resultat etter bruk/avsetning i bundne fond er kr. 89 343. Som en forklaring på det høye beløpet på kontogruppe *lønn og sosiale utgifter*, anmerkes at all fast lønn i museet kjøres gjennom administrasjonen. Inntekter knyttet til salg av tjenester, bøker, formidlings-opplegg og andre tjenester er høyere enn budsjettet. Overforbruk på kontogruppene *inventar/utstyr* og *aktiviteter/prosjekter* er relatert til prosjekter/utstillinger, samt flytting av administrasjonen til Vestre Lasarett. Styret hadde i sak 04/16 gitt adgang til å benytte kr. 200 000 til ombyggingsarbeider og andre kostnader ifm. flyttingen. Videre har det blitt anskaffet en storformatskriver til en kostnad av ca. kr. 140 000 eks. mva. hvilket styret hadde gitt hjemmel for i styresak 37/15.

Bundne driftsfond pr. 31.12.2016:

Det er avsatt kr. 3 064 776 i bundne driftsfond (gjenstående midler fra tidligere år og tilkomne midler i 2016) til forskjellige formål i administrasjonen og fagseksjonen.

7. Avdeling 6 – Lista museum

Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat/reelt resultat på kr. 253 014. Det har vært godt aktivitetsnivå med utstillinger, mange arrangementer på Nordberg Fort og mye aktivitet innen bygningsvern/vedlikehold, og inntekter/utgifter går omtrent i balanse. Overskuddet i 2016 bidrar til å redusere avdelingens negative disposisjonsfond, som ved årets slutt utgjør kr. - 25 285.

8. Avdeling 7 – Mandal museum

Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat/reelt resultat på kr. 176 314. Avdelingen har vært godt besøkt og salgsinntektene ligger derfor over budsjett. Overskuddet beror delvis på skyldige strømkostnader for året på Andorsengården.

9. Avdeling 8 – Flekkefjord museum

Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat/reelt resultat på kr. – 95 623. Det er i all hovedsak ferdigstillelsen av grua i Krambua som har medført underskuddet. Flekkefjord har ved utgangen av 2016 et "negativt disposisjonsfond" på kr. - 141 377 som avdelingen, etter avtale med administrasjonen, har som mål å redusere over de neste par driftsårene.

10. Avdeling 9 – Gimle Gård

Regnskapet for 2016 viser et netto driftsresultat/reelt resultat på kr. 12 005. Det er mottatt ekstra tilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård til vedlikeholdsarbeider på hovedhuset, som i all hovedsak utgjør overforbruket på kontogruppe *vedlikehold/utvikling driftsmidler*.

11. Avdeling 10 – Kristiansand kanonmuseum

Det er ingen tvil om at den reetablert ammunisjonsjernbanen på Kanonmuseet har vært en publikumssuksess – noe billettinntektene tydelig viser med 335 000 kroner i økning i 2016.

Regnskapet viser et netto driftsresultat/reelt resultat på kr. 406 164. Bemanning av ammunisjonsjernbanen har ført til merforbruk på lønn/sosial utgifter.

Anskaffelse av vogner og skinnegang til ammunisjonsjernbanen er klassifisert som investering, og medfører avvik i regnskapsoppsettet både på tilskudd og kontogruppe *vedlikehold og utvikling driftsmidler*.

Ammunisjonsjernbanen er gjennomført som et samarbeidsprosjekt med Stiftelsen Kanonmuseet, og Vest-Agder-museet har i 2016 betalt ca. 1,64 millioner for vogner og skinnegang. I tilskudd er mottatt kr. 1 437 500, og mellomværende – ca. kr. 200 000 – forutsettes dekket gjennom omsøkte gaveforsterkningsmidler eller av eierstiftelsen.

12. Avdeling 12 – D/S Hestmanden

2016 har vært et år uten ordinær drift på Hestmanden. 33 av budsjettets 35 millioner kroner er knyttet til istandsettingsarbeidene om bord og formidlingstiltak. Midlene er mottatt fra Kulturdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Næringsdepartementet og Forsvarsdepartementet – se note 2 til regnskapet for detaljer. Alle ubenyttede prosjektmidler ved årsskiftet (kr. 19 070 826) er satt i bundne fond og reelt regnskapsresultatet utgjør kr. 626 216. Disse midlene utgjør Hestmandens disposisjonsfond pr. 31.12.2016.

Med driftsmidler fra budsjettet har det i 2016 blitt anskaffet en "overbygning" til skipet, et slags telt som monteres fast perioder av året for å beskytte dekket og redusere behovet for vedlikehold. Som indikert innledningsvis i saken og i avvikstabellen, ble det i regulert budsjett avsatt prosjektmidler på Hestmanden i kontogruppe *driftsutgifter* som i praksis ble regnskapsført som *vedlikehold/utvikling driftsmidler*. Sammen med avsetning i bundne fond gir bildet et riktig inntrykk totalt sett i regnskapet.

Bundne driftsfond pr. 31.12.2016:

Kr. 19 070 826 i resterende tilskudd fra departementene til istandsetting og formidling av D/S Hestmanden.

Forslag til vedtak

1. Styret i Vest-Agder-museet IKS innstiller overfor representantskapet å godkjenne regnskap og årsberetning for 2016. Innspill til årsmeldingen gitt av styret i møtet innarbeides i forslaget som presenteres representantskapet.
2. Styret gir anledning til å benytte tidligere mottatte gaveforsterkningsmidler til aktivitetsbygget i Odderøya museumshavn til dekning av underskudd på kr. 712 544 i driftsåret 2016 i avd. 1 Odderøya museumshavn.

Vest-Agder-museet IKS